

Innst. 387 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 93 S (2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen om pansra køyrety til Hæren

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Bakgrunn

Det er to føremål med proposisjonen. For det fyste å be om Stortinget si godkjenning til å starte opp eit nytt investeringsprosjekt for framskaffing av pansra køyrety til Hæren. For det andre å orientere Stortinget om etableringa av Forsvaret sitt operative hovudkvarter på Reitan.

1.2 Pansra køyrety til Hæren

Hærens to mekaniserte manøverbataljonar skal vidareutviklas og styrkjast, éin i Troms og éin i Østerdal garnison. Bataljonane skal løyse oppdrag aleine eller som manøverbataljonar i ein brigadeoperasjon. Ved etablering av to likeverdige og tilgjengelege mekaniserte bataljonar dannar desse kjernen i kvar si bataljonstridsgruppe. Ei slik vidareutvikling vil auke tilgjengelegheiten av Hæren og dermed auke Forsvaret si evne til å bidra med brigadepasitetar.

For å kunne klare å vidareutvikle og styrkje dei mekaniserte manøverbataljonane som nemnd over, er mellom anna nytt og oppgradert materiell ein vesentleg føresetnad.

Målsettinga med prosjektet er å fornye Hæren sine manøverbataljonar ved å tilføre auka pasitetar og dekkje opp for eksisterande manglar av middels-tunge panservogner og oppklaringskøyrety. Prosjektet skal difor framskaffe stormpanservogner og variantar av støttevogner til Hæren.

Prosjektet går ut på å gjenbruke og oppgradere eksisterande 103 stk. stormpanservogner, vidare å framskaffe stridsleiingspanservogner, stormingeniørpanservogner og ei multirollevogn. Prosjektet skal levere 74 stormpanservogner, 15 stridsleiingsvogner, 16 stormingeniørvogner og 16 multirollevogner. Multirollevognene kan fylle fleire funksjonar, til dømes som bombekastar- eller logistikkvogn.

Det er eit behov for å framskaffe 21 oppklaringskøyrety. Framskaffingane i denne delen av prosjektet vil verte gjennomførde med ombygging av pansra køyrety av typen CV-90. Det skal i tillegg framskaffast mellom anna små ubemanna luftfarty, fjernstyrde våpenstasjonar og kommunikasjonssystem.

Hovuddelen av materiellet vil verte framskaffa frå utanlandske leverandørar. I tråd med Forsvarsdepartementet sine retningsliner for industrielt samarbeid ved kjøp frå utanlandske leverandørar er det òg for dette prosjektet kravd gjenkjøp/industrisamarbeid for 100 pst. av verdien av kontrakten.

På område som sensorar, kommunikasjon-, kommando- og kontrollsystem er det planlagd at prosjektet sine leveransar i hovudsak skal bestå av materiell frå norske leverandørar.

Den tilrådde kostnadsramma (post 45) for prosjektet er 9 345 mill. kroner medrekna ei avsetjing for usikkerheit. Gjennomføringskostnadene (post 1) for prosjektet er venta å bli 224 mill. kroner.

1.3 Etablering av Forsvaret sitt operative hovudkvarter på Reitan

Ved handsaminga av Innst. S. nr. 318 (2007–2008), jf. St.prp. nr. 48 (2007–2008), vedtok Stortinget å leggje ned Forsvaret sitt fellesoperative hovudkvarter (FOHK) på Jåtta og Landsdelskommando Nord-Noreg (LDKN) på Reitan og etablere Forsvaret

sitt operative hovedkvarter (FOH) på Reitan. I St.prp. nr. 48 (2007–2008) vart det gjort greie for dei økonomiske konsekvensane av tiltaket, inkludert det samla investeringsbehovet knytt til etableringa av FOH. Investeringsbehovet vart anslått til ca. 452 mill. 2008-kroner. Samlinga til eitt hovudkvarter på Reitan vart berekna til å gje ei årleg driftsmessig innsparing på ca. 91 mill. 2008-kroner. Tiltaket hadde ei berekna positiv noverdi på 526 mill. kroner i eit 20-årsperspektiv. Etter Stortinget si handsaming av Innst. S. nr. 370 (2008–2009), jf. St.prp. nr. 70 (2008–2009), vart investeringsbehovet auka til ca. 485 mill. 2009-kroner. FOH vart offisielt opna 21. august 2009.

Etableringa av FOH er i all hovudsak ferdigstilt. Etableringa er venta gjennomført innanfor godkjent kostnadsramme, basert på investeringsbehovet som vart lagt til grunn for vedtaket, justert for årleg prisendring og tillegg for avsetjing til usikkerheit. Driftsinnsparingane er føresette å kome hovudsakeleg i 2013 og utover.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eva Kristin Hansen, Svein Roald Hansen, Nina Mjøberg, Sverre Myrli, Tore Nordtun og Helga Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Siv Jensen, Tone Liljeroth, Sylvi Listhaug og Torkil Åmland, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen og lederen Ine M. Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, fra Senterpartiet, Olov Grøtting, og fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, viser til at formålet med proposisjonen er å be om Stortingets samtykke til å starte opp et nytt investeringsprosjekt for anskaffelse av pansrede kjøretøy og annet materiell til Hæren og orientere Stortinget om status for etableringen av Forsvarets operative hovedkvarter på Reitan (FOH).

Komiteen merker seg at hoveddelen av anskaffelsen er knyttet til oppgradering og nyanskaffelse av CV-90 panservogner til Hærens to mekaniserte manøverbataljoner for å tilføre avdelingene økt kapasitet og dekke opp for eksisterende mangler i strukturen, særlig knyttet til stridsoppklaring og støttekjøretøy. Komiteen ser at anskaffelsen er en for-

utsetning for å kunne sette opp to mekaniserte manøverbataljoner med identisk materiellstruktur.

Komiteen er samtidig kjent med at det i dag er betydelige mangler knyttet til Hærens hovedkampsystem, Leopard 2 stridsvogn, og forutsetter at dette også adresseres i arbeidet med å modernisere og oppgradere manøverbataljonenes struktur og materiell.

Komiteen merker seg videre at anskaffelsen av kjøretøyene gjennomføres som en direkteanskaffelse fra leverandøren BAE Systems Hägglunds, som også har levert de opprinnelige vognene, mens de andre delene av anskaffelsen, knyttet til ubemannede luftfartøy, våpenstasjoner og kommunikasjonssystemer, skal gjennomføres med konkurranse mellom leverandører. Komiteen legger til grunn at hele anskaffelsen gjennomføres på en kostnadseffektiv måte og at normal praksis for gjenkjøp og industrisamarbeid benyttes. Komiteen merker seg at prosjektet, med kontraktsinngåelse i 2012, vil løpe frem til 2018.

Komiteen mener at materiellighet og interoperabilitet er sentrale forutsetninger for et vellykket flernasjonalt samarbeid, og forutsetter at man fra norsk side ved gjennomføringen av denne anskaffelsen bidrar til en felles kapabilitetsutvikling med allierte og nordiske samarbeidsland.

Komiteen viser til Forsvarsdepartementets skriftlige svar av 4. mai 2012, knyttet til omfang og spesifikasjoner i forbindelse med anskaffelsen av andre systemer enn selve kjøretøyene, og forutsetter at Stortinget på egnet måte holdes rettidig informert også om disse delene av prosjektet.

Komiteen tar til informasjon redegjørelsen om etableringen av FOH på Reitan.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre sliket

vedtak:

I

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet vert gjeven fullmakt til å starte eit nytt investeringsprosjekt for pansra køyrety til Hæren.

II

Kostnadsramma for materiellinvesteringa (post 45) er 9 345 mill. kroner inkludert ei avsetjing for usikkerheit.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 7. juni 2012

Ine M. Eriksen Søreide

leder og ordfører

Vedlegg**Brev fra Forsvarsdepartementet v/statsråden til utenriks- og forsvarskomiteen, datert 4. mai 2012****Svar på spørsmål til Prop. 93 S (2011–2012) - Pansra køyretøy til Hæren**

1. *I Prop. 1 S (2011–2012), redegjøres det for pågående anskaffelser av kjøretøy til Hæren. Dette gjelder prosjektene 5026 – pansrede spesialkjøretøy, 5060 – brukte Leopard 2 stridsvogner og det fremtidige prosjektet 5029 – pansrede hjul- og støttekjøretøy. Anskaffelsene som foreslås i Prop. 93 S, sammen med de endringene som er foreslått av strukturen i 2. bataljon gjennom Prop. 73 S ser ut til å ville påvirke den helhetlige innretningen og materielloppsetningen i Hæren i betydelig grad.*
  - a) *Hvordan vil anskaffelsene som for foreslås i Prop. 93 S (2011–2012) påvirke de prosjekter det er gjort rede for i Prop. 1 S (2011–2012)?*

Svar:

Prosjekt 5026 som det er redegjort for i Prop. 1 S (2011–2012) har til hensikt å levere oppgraderte pansrede spesialkjøretøy (M-113) til ulike støttefunksjoner som f.eks. ildlederpanservogn og ambulansvogn, dvs. ikke som kjøretøy som skal operere direkte i kamprollen. Kjøretøyene som foreslås i Prop. 93 S (2011–2012) skal levere pansrede CV-90-kjøretøy hovedsakelig for bruk i kamprollen, og et mindre antall som støttevogner, f.eks. oppklaringsvogn. De førstnevnte kjøretøyene har ikke kanon, mens CV-90-kjøretøyene har 30 mm kanon. Gjennom prosjekt 5060 leveres oppgraderte Leopard 2 stridsvogner med 120 mm kanon. Leopard 2 er Hærens hovedkampsystem, og utgjør sammen med CV-90 den skarpeste delen av Hæren. Prosjektet som legges fram i Prop. 93 S (2011–2012) erstatter ikke kjøretøy som er en del av godkjente prosjekter nevnt i Prop. 1 S.

- b) *Hvordan vil den foreslåtte fremtidige innretningen av 2. bataljon påvirke gjennomførte og planlagte anskaffelsesprosjekter?*

Svar:

Videreføringen av 2.bn som en lett infanteribataljon vil i utgangspunktet skje ved en omfordeling av allerede anskaffet materiell.

- c) *Hva er de økonomiske konsekvensene av eventuelle endringer i materiellanskaffelsesprosjektene til Hæren?*

Svar:

Endringene vil i utgangspunktet ikke medføre økonomiske konsekvenser.

2. *Hvilken kjøretøyoppsetning planlegges for hver av Hærens tre manøverbataljoner i lys av de foreslåtte anskaffelsene? Hvilke behovs- og kostnadsvurderinger er gjort av eventuell ny infrastruktur, eiendom, bygg og anlegg samt øvingsområder i så måte?*

Svar:

De to mekaniserte bataljonene vil i praksis være identiske og har hovedmateriell i form av Leopard 2 stridsvogn, CV9030 stormpanservogn og en rekke pansrede spesialkjøretøyer basert på M-113-serien. Det er ingen endringer av denne strukturen, men det nye kampvognprosjektet vil utvikle og fornye strukturen ytterligere. For 2.bn vil kjøretøyene være lette og terrenggående, basert på allerede eksisterende materiell i form av beltevogner, felt- og lastevogner samt lette terrengkjøretøy. Det er så langt ikke påvist behov for ny infrastruktur eller endringer i øvingsområder i så måte.

3. *Hvilken kjøretøyoppsetning planlegges for Hans Majestet Kongens Garde (HMKG) i lys av de foreslåtte anskaffelsene i Prop. 93 S, samt de prosjekter det er redegjort for i Prop. 1 S (2011–2012), særlig prosjekt 5029? Hvilke behovs- og kostnadsvurderinger er gjort av eventuell ny infrastruktur, eiendom, bygg og anlegg samt øvingsområder i så måte?*

Svar:

HMKG er oppsatt med felt- og lastevogner, tilpasset det dimensjonerende oppdraget som er kongehusvakt. For hovedstadsberedskap og andre typer oppdrag er det på sikt behov for å erstatte et antall pansrede feltvogner. Forsvaret vurderer mulige kjøretøy for en slik oppsetning, basert på allerede anskaffet materiell.

4. *I lys av det foreslåtte prosjektet, er det vurdert å anskaffe en direkteskytende kapasitet på samme enhetlige plattform (CV90), for eksempel CV90120, i tillegg til eller som erstatning for Leopard 2 stridsvogn? Hvilke vurderinger er gjort av en slik kapasitet?*

Svar:

CV90120 er en lett stridsvogn utviklet av BAE Systems Hägglunds. Hensikten med denne versjonen var å tilby en stridsvogn med samme ildkraft som større, tradisjonelle stridsvogner som f.eks. Leopard 2, men med økt mobilitet. CV90120 er ikke vurdert som en robust nok plattform til å kunne motstå trusler som miner og IED-er; overlevelsessevnen blir dårligere. Leopard 2 er derfor anbefalt videreført som Hærens hovedkampsystem i årene fremover.

5. *Hvilket kampsystem skal 2. bataljon benytte i sine operasjoner, når de andre to manøverbataljonene i brigaden benytter hovedkampsystem for Hæren i form av Leopard 2 stridsvogn?*

Svar:

2.bn vil ha utfyllende egenskaper i sammenligning med de mekaniserte bataljonene. Med høy lendemobilitet og offensive kapasiteter i form av panserbekjempelsesvåpen og øvrige infanterivåpen vil avdelingen ha både offensive og defensive kapasiteter for høyintensitetsstrid.

6. *I hvilken grad vil Hærens nye oppsetning for manøverbataljonene ha systemlighet og interoperabilitet med allierte og nordiske hæravdelinger med tanke på felles operasjoner, drift, vedlikehold og oppgraderinger? Hvilke muligheter er identifisert for felles anskaffelser gjennom flernasjonalt samarbeid, og hvilke mulige gevinster ser man for seg gjennom samarbeid?*

Svar:

Interoperabilitet med våre allierte er et viktig kriterium for all strukturutvikling i Forsvaret. Erfaringene fra operasjoner i utlandet, deltakelse i NATO Response Force og i samarbeid med våre nordiske kollegaer viser at Norge har kommet langt, men at det fortsatt er stort potensiale. Alle materiellprosjekter blir vurdert i forhold til interoperabilitet og internasjonalt samarbeid.

7. *Innenfor rammen av NORDEFECO-strukturen for det nordiske forsvarssamarbeidet er det utarbeidet en plan for en generisk nordisk bataljonsstruktur (BNTF 2020) for å øke mulighetene for flernasjonalt samarbeid. Hvordan vil Hærens nye bataljoner passe overens med en slik generisk nordisk struktur?*

Svar:

BNTF 2020 er et pågående studiearbeid innenfor rammen av NORDEFECO. De endringer som nå leg-

ges til grunn for strukturutviklingen av Hæren påvirker i liten grad innretningen av dette arbeidet. Hovedkomponentene er de samme og i et langsiktig utviklingsløp er det store muligheter for felles kapabilitetsutvikling med den strukturen som nå legges til grunn.

8. *Det bes om en oversikt over og kostnadsfordeling for ”dei andre delane av materiellframskaffinga, til dømes luftfarkostar, kommunikasjonssystem, våpenstasjonar, sensorar mv.”*

Svar:

Det prosjektet som foreslås i Prop. 93 S (2011-2012) har en kostnadsramme på 9 345 mill. kroner. Dette tallet inkluderer foruten verdien av kontrakten med BAE Systems Hägglunds på ca. 5,8 mrd. kroner også midler til innkjøp av ubemannede bakke- og luftfarkoster, fjernstyrte våpenstasjoner, kommunikasjonssystemer osv., samt en større usikkerhetsavsetning. Felles for alle de øvrige anskaffelsene (dvs. ikke til BAE Systems Hägglunds), er at de merkantile prosesser ennå ikke er påbegynt. Det er derfor ikke ønskelig nå å offentliggjøre tall for hvor mye midler som er satt av til det enkelte system. Om ønskelig kan disse opplysningene oversendes i en separat forsendelse.

9. *Hva er fremdriftsplan og tidsramme for gjennomføringen av prosjektet?*

Svar:

Gitt Stortinget godkjenning vil hovedkontrakten med BAE Systems Hägglunds bli signert i månedsskiftet juni/juli 2012. Produksjonen starter deretter, og leveransene i prosjektet vil fortsette fram til 2018.

10. *Vedrørende etableringen av FOH, skriver regjeringen i Prop. 93 S: ”Etableringa av FOH er i all hovudsak ferdigstilt. Det står att enkelte mindre investeringar, men desse er ikkje avgjerande for verksemda ved FOH.”*

- a) *Hvilke investeringer gjenstår, til hvilken kostnad?*

Svar:

Det gjenstår IKT-investeringer innenfor en ramme på ca. 4,3 mill. kroner og investeringer knyttet til inventar/utrustning til kjøkken innenfor en ramme på ca. 0,5 mill. kroner. Dette er innenfor den angitte og fastlagte totalrammen.

- b) *Når vil etableringen være fullt ut ferdigstilt?*

Svar:

Etableringen er planlagt å være ferdigstilt i september 2012.

- c) *Påvirkes tidspunkt for eller kostnad ved ferdigstillingen av FOH av den planlagte etableringen av et nasjonalt luftoperasjonssenter (NAOC) ved Reitan?*

Svar:

FOH-tiltaket er ferdigstilt før den planlagte etableringen av NAOC startes, og vil således i hovedsak ikke påvirkes.

11. *Departementet skriver videre i proposisjonen: "Etableringa er venta gjennomført innanfor godkjent kostnadsramme, basert på investeringsbehovet som vart lagt til grunn for vedtaket, justert for årleg prisendring og tillegg for avsetting til usikkerheit."*

- a) *Hvilken avsetning ble gjort for usikkerhet og hvor mye av denne ble benyttet?*

Svar:

For etableringen av FOH er det avsatt totalt ca. 32 mill. kroner til usikkerhet, fordelt på de enkelte prosjektene. Av disse usikkerhetsavsetningene vil om lag 26 mill. kroner bli benyttet.

- b) *Hva er endelig kostnad for etableringen av FOH?*

Svar:

Den endelige investeringsutgiften for etableringen av FOH, justert for årlig prisendring og bruk av avsetning til usikkerhet, er forventet å være ca. 530 mill. 2012-kroner.

